

ဓမ္မခန္ဓာ (၁) သော့ (အာလ် ဖာတ်ဟာ)
ဉာဏ်စဉ်ကိန်းဝပ်ပေးမှု အမှတ်စဉ် (၅)၊ သုတ်ဒေသနာ (၇)ပါး။

ဦးဌေးလွင်ဦး ပြန်ဆိုသည်။

၁။	<p>بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ</p> <p>ကရုဏာရှင် အကြင်နာရှင်^၁ ဖြစ်တော်မူသော ပရမတ်ဘုရားရှင်၏^၂ ဂုဏ်တော်အားဖြင့်-</p>
----	--

(၁) ကရုဏာ **الرَّحْمَنِ** အရိရဟ်မန်နှင့် အကြင်နာ **الرَّحِيمِ** အရိရဟ်မိမ် ဆိုသော စကားလုံးများမှာ သနားကြင်နာမှု အဓိပ္ပါယ်ကို ဆောင်သည့် ရင်းမြစ် ဝေါဟာရ **رَحْمَتٌ** ရဟာမတ် တစ်လုံးတည်းမှ ဆင့်ပွားလာခြင်း ဖြစ်၍ ကျမ်းတော်တွင် မူရင်း ဆင့်ပွား စကားလုံးပေါင်း ၃၃၉ ကြိမ် ပါဝင်သည်။ **الرَّحْمَنِ** အရိရဟ်မန် သည် စကြာဝဠာ ခပ်သိမ်းကုန်နှင့် သဗ္ဗ လုံးစုံအား ဆင့်ကဲပြည့်စုံ ဖြစ်တည်လာစေရန် ပြဋ္ဌာန်းပေးသော ကရုဏာတော် ဖြစ်၍ **الرَّحِيمِ** အရိရဟ်မိမ် မှာ ထိုဖြစ်တည်လာသော အရာ အားလုံးအတွက် ခံစား၊ စံစားရစေရန် ဘုံအဆင့်ဆင့်ကို ဆက်လက် ပြဋ္ဌာန်း ဖြစ်တည်ပေးသည့် ကြင်နာမှုကို ဆိုလိုပေသည်။

(၂) **اللَّهُ** အလ္လာဟ် ဆိုသည့် ဂုဏ်တော်သည် ကျမ်းတော်တွင် ၂၆၉၉ ကြိမ်နှင့် **الْأَلَّهِ** ဟူသည့် ဆုတောင်း စကားလုံး အနေဖြင့် ၅ ကြိမ်- စုစုပေါင်း ၂၇၀၄ ကြိမ်ပါဝင်သည်။ အလ္လာဟ်၏ ဂုဏ်တော်အား မူရင်း အဓိပ္ပါယ်မှ တိမ်းပါးသွားမည်ကို စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဆရာတော်ကြီး အများစုက ဘာသာပြန်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ကြလျက် မူရင်း အသံထွက်အတိုင်း **အလ္လာဟ်** ဟု သာ မွေးစားဝေါဟာရ အဖြစ် သုံးစွဲကြပေသည်။ ကျွန်ုပ် အနေဖြင့်လည်း မူရင်းအနှစ်သာရ ပျောက်ပျက် သွားမည်ကို မလိုလားပါ။ သို့သော် ဤနေရာ၌ ရှင်းပြန်ရန် လိုပေလိမ့်မည်။ မရှင်းပြပြန်က အစ္စလာမ်တို့ ယုံကြည်လက်ခံသော **အလ္လာဟ်** ဆိုသည်ကို ခရစ်ယာန်များ ပြောဆိုသော ထာဝရဘုရားနှင့် အတူတူပင် ဖြစ်သည်ဟုလည်းကောင်း၊ ကောင်းကင်ဘုံရှိ ရာဇဝလ္လင်ပေါ်တွင် စိုးစံနေလျက် လူ့ပြည်လူ့ရွာအား မိန့်ခြေ လမ်းညွှန်နေသည့် မြန်မာတို့ နားလည်ထားသော နတ်ဘုရားကြီး ပုံစံမျိုးဟုလည်းကောင်း၊ အရာရာကို “ဥုံ-ဖွ” ဖြစ်စေဟု ပဉ္စလက်ဆရာကြီး ကဲ့သို့ ဖန်ဆင်းလေ့ရှိသော ဣဿရ ဖန်ဆင်းရှင် အဖြစ်လည်းကောင်း နားလည်ထားကြသူများမှာ ထိုသို့ လွဲမှားသော အထင်အမြင်ထဲမှ ကျွတ်လွတ်နိုင်ရန် အခွင့်အရေး နည်းပါးလှပေသည်။

အစ္စလာမ် သာသနာက လက်ခံယုံကြည်သော **အလ္လာဟ်** ဆိုသည်မှာ “ပညတ်ဖြစ်တည်မှု ခန္ဓာကိုယ်” ပညတ္တိကာယ မဟုတ်ပေ။ ပရမတ္ထကာယ “ပရမတ်အဖြစ်” ရှိနေပြီး မံဿစက္ခ (သာမန် မျက်စိ)ဖြင့် သိမြင်ခံစားနိုင်မှုမှ ကင်းလွတ်ပေသည်။ ထိုသို့ ပရမတ်အဖြစ် တည်ရှိသော ပရမတ် ဘုရားရှင် **အလ္လာဟ်** သည် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်စဉ်တော်၏ မူလအစ ဖြစ်မြစ်တော် ဖြစ်ပေသည်။ မဟာယန ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ လက်ခံသော ဓမ္မကာယ “မူလစစ်မြစ် တရားကိုယ်” ဆိုသည်နှင့် နီးစပ်မှု ရှိသော်လည်း မဟာယနတို့၏ အယူအရ ဓမ္မကာယသည် လောက လူသားတို့အား ကယ်တင်ရန် အလိုငှာ သံဘောဂကာယ (ဗောဓိသတ္တ) “လူသားဘုရား” အဖြစ် ခံယူကာ လောကသို့ ကြွလာသည်ဟု ဆိုထားသဖြင့်၊ လူသား ဘုရား အဖြစ် လောက၌ ဝင်စားခြင်း မရှိသော ပရမတ်ဘုရားရှင် **အလ္လာဟ်**အား ဓမ္မကာယဟု ဘာသာ ပြန်ဆိုလျှင် အဓိပ္ပါယ် နီးကပ်မှု အားနည်း နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ (၁၁၂:၄ တွင်ကြည့်ပါ။)

အလ္လာဟ် ဟူသည်မှာ သော ဘဂ္ဂဝါ သယမ္မုတိ - အကြင်မြတ်စွာဘုရားသည် အလိုလို ဖြစ်တော်မူ၏- ဟူသော ဂုဏ်တော်နှင့် သဘောသဘာဝ အလျောက် အလိုလို ဖြစ်တည်နေတော်မူ၍- ပညတ္တိကာယ မဟုတ်သော ပရမတ်ဘုရားရှင် ဖြစ်သည်ဟု ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင် ပြီးသား မြန်မာများအတွက် အောက်ပါ ကျမ်းညွှန်းများအရ အနီးစပ်ဆုံး နားလည်ခံစားနိုင်ပေမည်။

ရည်သန်စူးစိုက်မှုတည်ရာ^၃ ပရမတ်ဘုရားရှင်သည် ကပ်ကမ္ဘာအပါင်း၏^၄ ကံကြမ္မာရှင်^၅

နိုင်ငံကျော် ဓမ္မစေတီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားတော်မူသော သမဓိတ္တ ဘာသာကျမ်း သံဃာစစ်တမ်း အလင်းကျမ်း သံဃာဟုတ်မဟုတ် မေးခွန်းထုတ်ကျမ်း (ဂန္ဓမာပုံနှိပ် တိုက်မှထုတ်ဝေသည်)တွင် “လူကဖြစ်သော ဥပဇာဗုဒ္ဓ၊ ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန် ဗုဒ္ဓတို့ကို ပါယ်၍ ဗုဒ္ဓါန ဗုဒ္ဓားအစစ် ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် သဗ္ဗညုတဉာဏ် နိယတ အမြဲဗုဒ္ဓားကို ပြဦးအံ့။ လောကေ၊ လောကဗ္ဗ၊ ဧကောရေဝ၊ တဆူသာလျှင်၊ ဥပ္ပဇန္တိ ဖြစ်ကုန်၏။ ကိံကရဏံ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း ဟူမူကား၊ မဟန္တံ ကြီးမြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို အစိုးရသော ဓမ္မဓိဋ္ဌာန် နိယတ အမြဲဗုဒ္ဓားသည်၊ ဂုဏာနံ ဂုဏ်ပေါင်းတကာတို့၏ တည်ရာဖြစ်သော၊ ဧကန္တံ ထိုသဗ္ဗညုတအရှင် နိယတသခင် တဆူတည်း အမြဲဗုဒ္ဓားသည်သာလျှင် ဟောတိ ဖြစ်၏။ ဣတိ ဤသို့ ဂဏှိတဗ္ဗံ ယူမှတ်အပ်၏။” ဟူ၍လည်းကောင်း၊

သုံးဆယ်မြို့ ဘုရားဒကာ ဦးလူဝယ် ရေးသားသော သဗ္ဗညုတ စိန္တာမဏိကျမ်း စာမျက်နှာ (၂)တွင် “သဗ္ဗညုတ ဘုရားသခင်သည် အမိမရှိ အဘ မရှိ ကိုယ်ထက်မြတ်သော သူမရှိ၊ ပါရမီဆယ်ပါးကို မဖြည့် ဒါန သီလ ဘာဝနာတို့ကို မပြုလုပ်ဘဲ၊ အလိုလို ဖြစ်တော်မူကြောင်း၊ သက်သေကား- သယံ၊ အလိုလို၊ ဘူတံ၊ ထင်ရှား၊ ဇာရတိ ဖြစ်တော်မူ၏။ သယံအဘိညာယ ကာရသေရန္တိ ဆရာမိဘကင်း၍ ဖြစ်သော ပါဠိသက်သေ၊ သဗ္ဗညုတ ဘုရား တဆူတည်း ဖြစ်ကြောင်း သက်သေခံ ပါဠိကား သာရတ္ထ သင်္ဂဟကျမ်း၌-ဗုဒ္ဓါနပန၊ ဧကောရေဝ ဥပ္ပဇန္တိ ကိံကရဏံ၊ မဟန္တံတာရ၊ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ ဂုဏာနံ၊ မဟန္တံဟောတိ၊ ဧကံတံရေဝ၊ ဂဏှိတဗ္ဗံ။ ဗုဒ္ဓါနပန ဘုရားမည်သည်ကား၊ လောကေ လောကဗ္ဗ၊ ဧကောရေဝ တဆူတည်းသာလျှင်၊ ဥပ္ပဇန္တိ ဖြစ်ကုန်၏။ ကိံကရဏံ အဘယ်ကဲ့သို့နည်း ဟူမူကား၊ မဟန္တံ ကြီးမြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သည် ဂုဏာနံ ဂုဏ်တို့ ၏ တည်ရာဖြစ်သော၊ ဧကံတံ ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ် တဆူတည်းသာလျှင်၊ ဟောတိ ဖြစ်၏။ ဣတိ ဤသို့ ဂဏှိတဗ္ဗံ ယူအပ်၏။” ဟူ၍လည်းကောင်း ဖော်ပြထားပေသည်။

ထိုထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဆရာတော်များ ရှင်းထားသည့် သဗ္ဗညုတ ဘုရားရှင် ဆိုသည်မှာ ပရမတ်ဘုရား ဖြစ်၍ လူသားပညတ်ဘုရား၊ ဥပဇာ ဘုရားများနှင့် မသက်ဆိုင်ပေ။ ထိုပရမတ်ဘုရားရှင်က လူသားအဖြစ် ဝင်စား၍ လောကသို့ ကြွလာတော်မူသည်ဟုလည်း မဟာယန ဗုဒ္ဓဘာသာ ကဲ့သို့ ခံယူမှုထားသည်ကို မတွေ့ရပေ။ လောကလူသားမှ ပွင့်ပေါသော ဘုရားများမှာ ထိုပရမတ်ဘုရားရှင်မှ ချီးမြှင့်သော ဉာဏ်စဉ်တော် ကိန်းဝပ် ခြင်းကို ခံရသည့် လူသားစင်စစ်များ (ဘုရားကပြားများ မဟုတ်) ဖြစ်ကြောင်းကို သဗ္ဗညုတ စိန္တာမဏိကျမ်း စာမျက်နှာ (၁၅)တွင် “ရှင်ဂေါဓမဟုရား သဗ္ဗညုတ ကိန်းအောင်း၍ ပွင့်တော်မူ သကဲ့သို့ အခြား စကြာဝဠာများမှာလည်း ရှင်ဂေါဓမ အရှင်မြတ်ကဲ့သို့ သဗ္ဗညုတ ကိန်းအောင်း၍ ပွင့်တော် မူသော ဘုရားပေါင်းကား အနန္တပင် ရှိချေမည်။” ဟု လည်းကောင်း၊ စာမျက်နှာ (၁၇)တွင် “မနိမဇ္ဈ၊ ဇီကာကျမ်း၌-သဗ္ဗညုတ ဉာဏသ၊ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကို ပတိလာဘ ရခြင်းကြောင့် တဿ ထိုခန္ဓာငါးပါး အစဉ်ကို ဗုဒ္ဓေါတိ ဘုရားဟူ၍ ပညတ္တတ္ထာ ပညတ်သည်၏ အကြောင်းကြောင့် တည်း” ဟု ဆိုထားပေသည်။ အစ္စလာမ် သာသနာတွင်မူ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ကို ရရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့အား ပညတ်ဘုရား ဟူ၍ မခေါ်ဆိုပေ။ ဉာဏ်စဉ်ဆောင် (ရုဇူလ်)၊ သတင်းတော်ဆောင်(နဗီ) များဟု ခေါ်ပေသည် (၂:၆၁)။ သို့သော် အစ္စလာမ် သာသနာက လက်ခံသော အလ္လာဟ် ဆို သည်မှာ ထိုဆရာတော်ကြီးများ ရှင်းပြသော ပရမတ်ဘုရားရှင်နှင့် အနှစ်သာရခြင်း နီးကပ် နားလည်နိုင်ပေသည်။ (၂:၂၁ တွင် ကြည့်ပါ)

(၃) အလ်ဟမ်ဒီ **الْحَمْدُ** ကို ဆရာတော်ကြီး အများစုက ချီးမွမ်း ထောမနာပြုခြင်း ခံထိုက်မှုဟု ဘာသာပြန်ဆိုကြပေသည်။ ထိုသို့ ပြန်ဆိုခြင်းမှာ ဘုရားသခင်၏ နာမတော်များကို ဓမ္မတေးသွားအဖြစ် စပ်ဆိုပြီး ချီးမွမ်းထောမနာပြု ဝတ်ပြုဆုတောင်းလေ့ရှိသော ခရစ်ယာန်တို့၏ ဓလေ့ထုံးထမ်းကို အခြေခံ၍ ပြန်ဆိုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ **အလ်ဟမ်ဒီ** **الْحَمْدُ** ၏ ရင်းမြစ် **ح م ا** **ဟမ်ဒ** သည် သဒ္ဓါပုံစံကွဲ ၅ မျိုးဖြင့် ကျမ်းတော်တွင် ၆၃ ကြိမ်ပါဝင်သည်။ အနက်မှာ **Praise, eulogy** သို့မဟုတ် **Aim, upmost exertion** ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ (ကော်ဆဒို- အင်္ဂလိပ် အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်)။ အစ္စလာမ် သာသနာဝင်တို့သည် ပရမတ်ဘုရားရှင် (အလ္လာဟ်)၏ ဂုဏ်တော်များအား ချီးမွမ်းထောမနာ ပြုနေယုံမျှဖြင့် ရောင့်ရဲနေကြခြင်း မရှိပေ။ ပရမတ် ဘုရားရှင်အား ဝိဉာဏ စက္ခုဖြင့် ဖူးမျှော်နိုင်ရန်အတွက် ရည်သန်စူးစိုက်မှု၌ ပျော်ပိုက်ကြပေသည်။ အခြေခံအားဖြင့် ဆွလတ်ဟု ခေါ်သည့် မေတ္တာဓိဋ္ဌာန်ပြုခြင်းကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ငါးကြိမ်ကျ ဆောင်ရွက်နေရပေသည်။ ဤ မေတ္တာဓိဋ္ဌာန်ပြုခြင်းကို ဘုရားရှိခိုးသည်ဟု အလွယ်တကူ ပြောဆို ကြသော်လည်း၊ ဘုရားရှင်အား ကြောက်ရွံ့သောကြောင့် ဒူးထောက် ဦးချ ကန်တော့နေခြင်း မဟုတ်ပေ။ (၂:၃ တွင် ကြည့်ပါ)။

(၄) အလ်ဟမ်ဒီ **الْحَمْدُ** ၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်မှာ ကမ္ဘာများ၊ စကြာဝဠာများ၊ လောကဝပ်သိမ်းဟု ဖြစ်၍ ကျမ်းတော်တွင် ၇၃ ကြိမ် ပါဝင်သည်။ ကျမ်းတော်တွင် ၈၅၄ ကြိမ်ပါသော ရင်းမြစ် စကားလုံး **أولم** **“ဝိဉာဏ”** မှ ဆင့်ပွားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ အစ္စလာမ်သာသနာက လူ့လောက စကြာဝဠာ မဖြစ်မှီကပင် မူလစစ်မြစ် ဉာဏ်စဉ်တော် အလ္လာဟ်အရှင်က ပြဋ္ဌာန်းထားသော ပရမတ္ထဓမ္မသည် အလျှင်အစဉ် တည်ရှိနေပြီး စကြာဝဠာ အသင်္ချာ အသင်္ချာသည် စံနစ်ကျသော အသိတရား (ဝိဉာဏ) ကွန်ယက်၌ သတ်မှတ်ချက် အတိုင်း စည်းချိန်ကျစွာ မှီတည်လည်ပတ် နေသည်ဟု ယုံကြည်လက်ခံပေသည်။

(၅) **ရစ်** **رب** ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ စည်းစနစ်တကျ ဆင့်ကဲပြည့်စုံ ဖြစ်တည်စေသော အရှင်ဟု ဖြစ်၍ အလ္လာဟ်အရှင်၏ ဂုဏ်တော် တစ်ပါး ဖြစ်သည်။ ကျမ်းတော်တွင် သဒ္ဓါပုံစံ ၅ မျိုးဖြင့် ၉၈၀ ကြိမ်ပါဝင်သည်။ **ရစ်**ကို သူ့၏၊ သူမ၏၊ သူတို့၏၊ သင်၏၊ ကျွန်ုပ်၏၊ စသည်ဖြင့် ပိုင်ဆိုင်မှုပြု စကားလုံးဖြင့်

၃။	ကရုဏာရှင် အကြင်နာရှင်- الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
၄။	စီရင်မိန့်ချသည့်နေ့၏ ^၆ အရှင်သခင် ဖြစ်တော်မူ၏? مَا لِكَ يَوْمِ الدِّينِ
၅။	အရှင့်ကိုသာ ကိုးကွယ်ပါ၏ ^၇ အရှင့် ပံ့ပိုးမှုကိုသာ မျှော်ကိုးပါ၏။ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ
၆။	တပည့်တော်တို့အား မြဲမြံနေသော ဝါဒလမ်းစဉ်သို့ ^၉ ညွှန်တော်မူပါ။ اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

တုံ့ဆက်၍ သုံးပေသည်။ သို့ဖြစ်၍-**ရစ်** ဆို သည်မှာ- ပြုလုပ်သူ၏၊ ပြုလုပ်ခြင်း ကံအား ပြန်သင့်နေစေရန် ပြဌာန်းပေးထားသော အရှင်ဟု ဖြစ်ပေသည်။ အလ္လာဟ်အရှင်သည် အစွလမ် ဟုတ်သူရော မဟုတ်သူရော လူသားအားလုံး၏ ကံကြမ္မာရှင် ဖြစ်ပေသည်။ ဤဘာသာပြန်၌ နားလည်ပြီးသား နေရာများတွင် ရှေ့မှ ကျွန်ုပ်တို့၏၊ သင်တို့၏၊ သူတို့၏ ဆိုသော ပိုင်ဆိုင်မှုပြု စကားလုံးများကို ထည့်မသုံးတော့ဘဲ “ကံကြမ္မာရှင်” ဟု မြန်မာစကား ပြေပြစ်စေရန် ဘာသာပြန်ခြင်းများ ရှိပါသည်။ သို့သော် ထိုနေရာများ၌ နားလည်ပြီးသားဖြစ်၍ အဓိပ္ပါယ် လုံးဝ တိမ်းပါးသွားခြင်း မရှိပါ။ ကျမ်းတော်ပါ စကားလုံးများကို ထိန်ချန်ခြင်းလည်း မဟုတ်ပါ။ အာရပ်စကားနှင့် မြန်မာစကားတို့၏ ပြောနည်းပြောဟန် မတူညီခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။ အစွလမ် သာသနာက ကံဆိုသည်မှာ မိမိ လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်မှု၏ အကျိုးဆက်ဟု လက်ခံသော်လည်း ထိုအကြောင်းကို လုပ်လျှင် ထိုအကျိုးကို ခံစားရမည်ဟူသည့် ပင်မ ပြဌာန်းချက် ရှိနေသည်ဟု ယုံကြည်၍ ထိုပင်မဖော်ပြ ပြဌာန်းချက်တို့၏ အရှင်မှာ အလ္လာဟ်အရှင်သာ ဖြစ်သည်ဟု အစွလမ်သာသနာက လက်ခံပေသည်။ ပိဋကတ်တော်တွင် “**ကံကြောင့် သတ္တဝါ၏ ပဋိသန္ဓေသည် ဖြစ်၏**” “**သတ္တဝါတို့သည် ကံသာလျှင် အမွေခံရကုန်၏**” (ကထာဝတ္ထု ၇၄၂)ဆိုထားပြီး ထို သတ္တဝါတို့ ပဋိသန္ဓေတည် လည်ပတ်ရသော သံသရာ၏အစ (ကံ၏ ဖော်ပြမှု)ကိုမူ “**သတ္တဝါတို့ ဖြစ်စဉ်တည်းဟူသည့် သံသရာကြီးသည်ကား မသိအပ် မသိနိုင်သော အစရှိ၏**” ဟု ဆိုထား ပေသည်။ (နိဒါနဝဂ္ဂ သံယုတ် ဝေပလ္လသုတ်)။ (၂:၃ ၏ အောက်ခြေတွင် ကြည့်ပါ)။ ကုရ်အာန်ကမူ ကံ၏ ဖော်ပြရှင်သည် လူသားတို့၏ သာမန် အသိဉာဏ်ဖြင့် မပိုင်နိုင်ဟု ဆိုပေသည် (၂:၂၅၅)။

(၆) **ယောင်မက်ဒိဒီး** **يَوْمِ الدِّينِ** ကို ကျမ်းတော်တွင် ၁၃ ကြိမ် ဖော်ပြသည်။ ဆရာတော်ကြီး အများစုက နောက်ဆုံးနေ့တော်ကြီးဟု ဘာသာပြန်ဆို ကြပေသည်။ ဤသို့ ပြန်ဆိုခြင်းသည် လုံးဝမှားယွင်းမှု မရှိသော်လည်း မြန်မာတို့ နားလည်ထားသော ဘာသာရေး ဝေါဟာရ အရ ပြည့်စုံ လုံလောက်မှုမှာ အားနည်း နေပေသည်။ နောက်ဆုံးနေ့တော်ကြီးဟု ဘာသာပြန်ဆိုသောကြောင့် လောကလူ့သက်တမ်း ကုန်ဆုံး၍ အနိစ္စရောက်ရ သောနေ့ဟု နားလည်မှု လွဲချော်နိုင်ပါသည်။ **يَوْمِ الدِّينِ** မှာ **ယောင်းမွန်** **يَوْمِ** “ရက်၊ ကာလ” နှင့် **الدِّينِ** “သာသနာ၊ ဥပဒေ၊ ချမှတ်ထားသော စည်းကမ်း၊ ကျင့်ဆောင်မှု တစ်ခု၏ တန်ပြန်ခံရခြင်း” ဆိုသည့် ဝေါဟာရ နှစ်ခုကို ပေါင်းထားသော စကားလုံးဖြစ်၍ မိမိကျင့်ကြံသော လမ်းစဉ်၌ အန္တိမ ပန်းတိုင်ကို နှလုံး အကြည်ခါတ်တွင်း ဆိုက်ရောက်သော ကာလကို ခေါ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် လူသားတစ်ဦး၏ သက်တမ်းအတွင်းတွင်လည်း ဖြစ်နိုင်၍ ခန္ဓာကိုယ် စွန့်လွှတ်ပြီးနောက်လည်း ဖြစ်နိုင်ပေသည်။ အစွလမ် သာသနာဝင် အများစုက ဝိဉာဉ်တိုင်းသည် မိမိ၏ ကောင်းမှု ဆိုးမှု အလျောက် စီရင်ချက်ချ ခံရမည်ဟု ယုံကြည်ပေသည်။ ဤကြားကာလများတွင် စီရင်ချက်ချ မခံရလျှင်သော်လည်း နောက်ဆုံး “ကပ်ကမ္မာများ ချုပ်ငြိမ်းသောနေ့၌ ဝိဉာဉ်တိုင်းသည် မိမိတို့ ပြုကျင့်ခဲ့သည့် ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် အလျောက် စံစား၊ ခံစားရခြင်းကို သတ်မှတ်ခံရမည်” ဟု နည်းလည် လက်ခံထားပေသည်။

(၇) **မာလိကီ** **مَا لِكَ** ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ အရှင်သခင်၊ ဘုရင် ဟု ဖြစ်၍ ၎င်း၏ ဆင့်ပွားအနက်မှာ နောက်ဆုံးအပြီးသတ် ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသော အာဏာ၊ အချုပ်အခြာ ဖြစ်ပေသည်။ **ك** **ل** **م** ကို ကျမ်းတော်တွင် သဒ္ဒါပုံစံ ၁၀ မျိုးဖြင့် ၂၀၆ ကြိမ် ဖော်ပြထားသည်။

(၈) **နအ်မိုဒိုဒို** **نَعْبُدُ** ကျွန်ုပ်တို့ဝတ်ပြုပါ၏ ဟူသော စကားလုံးသည် **ع** **အပဒ** ဝတ်ပြုသည်။ အမှုတော်ထမ်းဆောင်သည်၊ ကိုးကွယ်သည် ဟူသော ရင်းမြစ် စကားလုံးမှ ဆင့်ပွားလာခြင်း ဖြစ်သည်။ **أع** ၏ မူရင်း အဓိပ္ပါယ်မှာ မိမိဆောင်ရွက်ရမည့် ဝန်တာအား ပုံမှန် ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်မှုကို ရည်ညွှန်းပေသည်။ ထို့အပြင် အစွလမ် သာသနာ၏ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု သဘောတရားတွင် လက်တွေ့လုပ်ဆောင်မှု သဘော ပါဝင်ပေသည်။ ဘုရားရှင်အား လူသားက ကိုးကွယ်သည် ဖြစ်စေ၊ မကိုးကွယ်သည် ဖြစ်စေ ဘုရားရှင်၌ ထိခိုက်နစ်နာမှု မရှိချေ။ လူသား အနေဖြင့်လည်း ကိုးကွယ် ပါသည်ဟု နတ်မှ ဆိုယုံမျှဖြင့် အကျိုးထူးလာမည် မဟုတ်ပေ။ အလုပ် မပါသော အပြောကို အစွလမ် သာသနာက အသိအမှတ် မပြုပေ။ ထို့ ကြောင့် “အရှင့်ကိုသာ ကိုးကွယ်ပါ၏” ဆိုသည်မှာ အရှင်၏ ပညတ် ပြဌာန်းထားသော လောက နိယမနှင့် အညီ ဤလောက၌ ကျွန်ုပ်တို့သည် ကျင့်လည် ကျက်စားပါမည်ဟု မိမိကိုယ်မိမိ သံဓိဋ္ဌာန် ပြုခြင်းပင် ဖြစ်ပေသည်။ **د** **ب** **ع** ကို ကျမ်းတော်တွင် သဒ္ဒါပုံစံ ၆ မျိုးဖြင့် ၂၇၅ ကြိမ် ဖော်ပြထားသည်။

၇။	<p style="text-align: center;">صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٥١﴾</p> <p>အရှင်၏ ဂုဏ်ပေးခံရသော^{၁၀} သူများ၏ လမ်းစဉ်မျိုးဖြစ်၍-ကံကြီးသင့်သူ^{၁၁} အပါယ်သွားသူတို့၏^{၁၂} အဖြစ်မှ ကင်းရပါလို၏။</p>
----	--

(၉) အစ္စလာမ် သာသနာဝင်များက ဤစကြာဝဠာ အနန္တ ကျင်လည်ကျက်စားနိုင်ရန်၊ စကြာဝဠာများ အတွက် အလွှာဟ်အရှင်၏ ပြဌာန်းချက် ဓမ္မသည် လူသား ပညတ်ဘုရားများ မပွင့်ပေါ်မှီ အလျှင်ကပင် တည်ရှိနေသည်ဟု လက်ခံယုံကြည်ကြပေသည်။ ထိုပြဌာန်းချက် ဓမ္မများသည် စကြာဝဠာအားလုံး ဖြစ်တည်မှု အတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်သော ပြဌာန်းချက် ဖြစ်သည့်အတွက် လူသားဘဝ ကျင်လည်မှုတွင် အဖုအထစ် ရှိနိုင်သည့် နိယာမများ ပါဝင်နေပေသည်။ ထို့ကြောင့် လောက၌ ရှိနေသော အရာများမှ လူသားများ ဆောင်ရန်၊ ရှောင်ရန်ကို လူသား ပညတ်ဘုရားများ ပွင့်ပေါ်စေကာ ပြန်ဌာန်းပေးပေသည်။ ထိုပြဌာန်းချက်များမှ ဗိုကာချဲ့မှုကင်းသော၊ ဝိုဏ်းအယူအဆ ကင်းသော မူလဓမ္မ သို့မဟုတ် လမ်းစဉ်ကို “မြဲမြံသော လမ်းစဉ်” ဟု ခေါ်ပေသည်။ ထိုလမ်းစဉ်မျိုးကို အရှင်၏ ဂုဏ်တော် ချီးမြှင့်ခြင်း ခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်များ၏ ကျင့်ဆောင်သည့် လမ်းစဉ်မျိုး ဟု လွယ်ကူစွာ နားလည်သဘောပေါက်နိုင်ရန် သုတ်တော် (၁:၆) တွင် ဖော်ပြထားပေသည်။

(၁၀) **နေအ်မတ်** **أَنْعَمْتَ** ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ဂုဏ်ပေးခြင်း၊ ဘုန်းပေးခြင်းဟု ဖြစ်ပေသည်။ ဤသုတ်တော်၌ ဆိုသော အရှင့်ထံတော်မှ ဂုဏ်ပေးခြင်းခံရသူများ ဆိုသည်မှာ ပရမတ်ဘုရားရှင်ထံမှ သဗ္ဗညုတ ရွှေဉာဏ်တော်ကို ချီးမြှင့်ခံရသော သတင်းတော်ဆောင်များ၊ သမာဓိ ခိုင်မာသော ဖြောင့်မတ်သူများ၊ သစ္စာဓမ္မ၌ ပေးဆပ်သက်သေတည်သူများ၊ မိမိကိုယ်မိမိ ကောင်းမှုသို့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲသူများပင် ဖြစ်သည်ဟု ကျမ်းတော်၏ (၄:၆၉) တွင် ဆိုထားပေသည်။ ၂ ၄ ၃ ကို ကျမ်းတော်တွင် သဒ္ဓါပုံစံ ပုံစံ ၉ မျိုးဖြင့် အကြိမ် ၁၄၀ ဖော်ပြထားသည်။

(၁၁) **မဂ်သ္မုတ်** **مَغْضُوبٍ** ကို ဆရာတော်ကြီးများက ဘုရားသခင်ထံ၏ ကျိန်ဆဲခံရသူများဟု လည်းကောင်း၊ ဘုရားသခင်၏ အမျက်တော်သင့်ခံရသူများဟု လည်းကောင်း ဘာသာပြန်ဆို ကြပေသည်။ ထိုသို့ ဘာသာပြန်ဆိုမှုမှာ ခရစ်ယာန်နှင့် ဂျူးဘာသာပြန်များမှ ဝေါဟာရ ပုံစံများကို မှီ၍ ဘာသာပြန်ဆိုမှုဖြစ်ပြီး အလွှာဟ်အရှင်သည် မေတ္တာတော်ရှင်၊ ကရုဏာတော်ရှင် ဆိုသည့် ဂုဏ်တော်နှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်လျက်ပင် ရှိသည်။ မြန်မာ စကားတွင် ပြောဆိုလေ့ရှိသော “ဘုရား ကျိန်စာ သင့်တော့မှာပဲ” ဆိုသည့် ဥပစာ စကားလုံးမျိုးပင် ဖြစ်သည်။ အမှန်မှာ **မဂ်သ္မုတ်** ဆိုသည့် စကားလုံး၏ ရင်းမြစ်သည် ကျမ်းတော်တွင် သဒ္ဓါပုံစံ ၅ မျိုးဖြင့် ၂၄ ကြိမ် ဖော်ပြသော **ب ۲ ۵** **ဂသ္မုတ်** ဖြစ်၍ ဘုရားရှင်က လူသားအား ကျိန်ဆဲခြင်း မဟုတ်ပေ။ လူသားက ဘုရားရှင် ချမှတ်သော တရား ဓမ္မအား ကြီးစွာ စော်ကားမိသောကြောင့် မိမိ၏ကံက မိမိအား ပြန်သင့်ခြင်းကို ခေါ်ပေသည်။ ပါရာဇိကံ သင့်ခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။ ဤစကားလုံး **မဂ်သ္မုတ်** သည် ကျိန်စာသင့်နေသော လူမျိုးဟု မည်သည့် လူမျိုးတစ်မျိုးကိုမှ ရည်ညွှန်းခြင်း မရှိပေ မည်သူမဆို ဘုရားတရားအား စော်ကား မော်ကားပြုသော်၊ လောကဓမ္မကို ဆန့်ကျင်သော် ဆိုးကျိုး ဆက်ကို ခံစားရမည် ဖြစ်ပေသည်။ (၃၃:၆၁)။

(၁၂) **သ္မုတ်လီးန်** **ضَالِّينَ** မှာ မူလမှန်နေသော လမ်းကြောင်းပေါ်မှ လွဲချော်သွားသူများကို ဆိုလိုပေသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာ ဘာသာရေး ဝေါဟာရနှင့်အညီ အပါယ်သွားသူများဟု ဘာသာပြန်ဆိုခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ဤစကားလုံးသည်လည်း မည်သည့် လူမျိုးဖြစ်သည်ဟု ကျမ်းတော်က မရည်ညွှန်းပေ။ လမ်းစဉ်မှန်မှ လွဲချော်သွားသော သူ မည်သူ့ကိုမဆို ဆိုလိုပေသည်။ ရင်းမြစ် ၂ ၂ ၂ ကို ကျမ်းတော်တွင် သဒ္ဓါပုံစံ ပုံစံ ၈ မျိုးဖြင့် ၁၉၁ ကြိမ် ဖော်ပြထားသည်။